

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРОФІЛЬНОЇ ШКОЛИ В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ

Микола Головко, д.пед.н., проф.

Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна

Метою дослідження є висвітлення європейського досвіду функціонування профільної школи та окреслення можливостей його використання в Україні.

Важливим етапом реформи загальної середньої освіти в Україні є обґрунтування, розроблення та реалізація моделей профільної школи, а також створення відповідних передумов для їх реалізації. Як показує досвід європейських країн, профільна освіта є динамічною системою, спрямованою на максимальне забезпечення варіативності освітніх траєкторій та врахування запитів здобувачів освіти.

Важливою умовою ефективного функціонування профільної школи є якісна базова середня освіта. Тому розвиток профільної освіти визначається модернізаційними змінами освітнього процесу в школі другого ступеня. Наприклад, у Франції реформа базової освіти розпочалася ще в 2015 році та передбачала формування оновленого змісту в пріоритетах очікуваних результатів і способів їх досягнення (Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse, 2015).

Нового імпульсу цей процес отримав у 2023 році у контексті результатів міжнародного порівняльного дослідження (PISA-22: «PISA-шок»). Головним орієнтиром став перехід від цілей навчання у межах циклу до річних цілей, діагностика досягнення яких та коригування методів навчання має забезпечити якість навчання для кожного учня (Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse, 2023a).

Результатом цих трансформацій має стати підготовка випускників середньої школи до продовження в старшій профільній – професійному та загальноосвітньому.

Навчання у професійному ліцеї передбачає здобуття сертифікату професійної придатності (якщо навчання триває 2 роки), що дає можливість працювати кваліфікованим робітником чи службовцем і охоплює понад 200 спеціальностей, або диплому професійного бакалавра (термін навчання 3 роки), що засвідчує можливість здійснювати висококваліфіковану

професійну діяльність за однією із 75 спеціальностей та вступу до вищої технічної школи й здобуття інженерної освіти. У професійному лицейі технологічні та професійно орієнтовані курси складають від 40 до 60% загального обсягу навчального навантаження. Передбачені теоретичні заняття в аудиторії та практичні заняття в лабораторії, майстерні, на будівництві. Також учні вивчають такі загальноосвітні предмети, як французька мова, математика, історія, географія, природознавство, англійська мова тощо.

Загальноосвітній лицей пропонує різноманітні курси, які учні вибирають відповідно до своїх уподобань. Вони забезпечують базову загальнонаукову та загальнокультурну підготовки випускників відповідно до викликів сучасного світу. Профілізація забезпечується спеціальними предметами, які доповнюються факультативними курсами. Важливе місце відводиться підготовці до вибору майбутньої професії і вступу до університету. Навчання здійснюється за такими спеціалізаціями: геополітика та політичні науки; гуманітарні науки, література та філософія; іноземні мови, літератури та культури; математика; цифрові та комп'ютерні науки; науки про життя та землю; інженерні науки; економічні та соціальні науки; хімічна фізика; мистецтво; біологія та екологія; фізкультура, спорт і культура.

Навчання триває три роки та завершується іспитом, що дає можливість вступити на бакалаврат. Упродовж першого року учні вивчають загальні предмети та визначаються з напрямом подальшого навчання (загальним або технологічним), яке розпочинається на 2 році. На початку другого року учні складають іспити на рівень володіння французькою мовою та математикою. Загальний напрям передбачає вивчення курсів, які забезпечують загальнокультурний розвиток, а також спеціальні предмети, що вивчаються поглиблено. Випускники цього напрямку мають можливість продовжити подальше навчання в університеті, підготовчому відділенні або спеціалізованих школах (Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse, 2023b).

Важливою особливістю профільної освіти Франції є широкий спектр напрямів і спеціалізацій, які можуть обиратися здобувачами, можливість зміни спеціалізації упродовж перших років навчання в межах профілю, а також міжпрофільна інтеграція. Вивчення досвіду формування напрямів і поєднання спеціалізацій є актуальним у контексті розбудови вітчизняної профільної школи та становлення мережі академічних і професійних лицейів.

Ключові слова: європейський досвід, ліцей, профільна освіта, старша школа.

Література

- Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse. (2015). *Au BO spécial du 26 novembre 2015: programmes d'enseignement de l'école élémentaire et du collège*. <https://www.education.gouv.fr/au-bo-special-du-26-novembre-2015-programmes-d-enseignement-de-l-ecole-elementaire-et-du-college-3737>
- Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse. (2023a). *Choc des savoirs : une mobilisation générale pour élever le niveau de notre École*. <https://www.education.gouv.fr/choc-des-savoirs-une-mobilisation-generale-pour-elever-le-niveau-de-notre-ecole-380226>
- Ministère de l'Éducation nationale et de la Jeunesse. (2023b). *Le lycée d'enseignement général et technologique*. <https://www.education.gouv.fr/reussir-au-lycee/le-lycee-41642>

ЗАРУБІЖНІ ТРЕНДИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ВДОСКОНАЛЕННЯ КОМУНІКАЦІЙ В ОСВІТІ

Наталія Головка

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна

Метою дослідження є з'ясування зарубіжних тенденцій та визначення перспектив використання технологій штучного інтелекту як інструменту вдосконалення комунікацій в освіті.

Розвиток технологій штучного інтелекту спричинив появу цифрових освітніх платформ, які полегшують та урізноманітнюють освітній процес. Вони дають змогу краще планувати час для виконання домашніх завдань, отримувати оперативні фідбеки на свої роботи, швидко знаходити необхідні дані, не опрацьовуючи великі масиви зайвої інформації, а також навчатися самостійно. Своєю чергою, педагоги мають можливість за допомогою штучного інтелекту організувати проведення уроків, зокрема створювати цікаві завдання для своїх учнів, оцінювати та перевіряти їхні роботи на